

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN DERS ÇALIŞMA ALIŞKANLIKLARI

Hatice VATANSEVER BAYRAKTAR*-Necati KARAKÜLÇE**

Öz

Araştırmanın amacı, ilkököl düzeyinde 3. ve 4. sınıfa devam eden öğrencilerin ders çalışma alışkanlıklarını incelemektir. Çalışmada asıl amacın, öğrencilerin ders çalışma alışkanlıklarını olağan haliyle belirlemek olduğu için betimsel tarama modeli tercih edilmiştir. Çalışma evreni, İstanbul'un Avrupa kısmında eğitim öğretim faaliyeti sürdüren devlet okullarındaki 3. ve 4. sınıf seviyelerindeki öğrenciler; örnekleme ise Başakşehir, Bağcılar ve Bahçelievler ilçelerinde bulunan devlet okullarındaki 3. ve 4. sınıfta öğrenim gören 300 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmada "Ders Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçekten elde edilen bulgulara göre araştırmada şu sonuçlara ulaşılmıştır: İlkokula devam eden 3. ve 4. sınıfların sahip oldukları ders çalışma alışkanlıkları genel anlamda, sınava hazırlanma ve çalışma ortamı, içsel motivasyon alt boyutlarına göre yüksek düzeyde, kaçınma davranışı alt boyutuna göre ise orta seviyededir. İlkokul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarında cinsiyet, anne-baba eğitim durumları, kardeş sayıları, anne-baba meslek dağılımları, günde ortalama ders çalışma süreleri dağılımı ve sınıf mevcudu dağılımlarına göre anlamlı bir fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Sınıf mevcudu kalabalık olan ilkököl öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıkları kaçınma davranışı puanları sınıf mevcudu az olanlara göre daha yüksek çıkmıştır. Erkek öğrencilerin ders çalışma alışkanlıkları kaçınma davranışı alt boyutunda daha yüksektir. Kız öğrencilerin ders çalışma alışkanlıkları sınava hazırlanma ve çalışma ortamı alt boyutunda erkeklere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İlkokul öğrencilerinin öğrencilerin ders çalışma alışkanlıklarının, anne-baba eğitim durumlarına göre sınava hazırlanma ve çalışma ortamı alt boyutunda, anne-babanın eğitim seviyesinin arttıkça öğrencilerin lehine olarak arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Ders çalışma alışkanlıklarının kendisine ait oda olma değişkenine göre, sınava hazırlanma-çalışma ortamı, içsel motivasyon ve aktif öğrenme alt boyutlarında ve genel toplamda kendisine ait odası olan ilkököl öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının daha yüksek olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ders çalışma alışkanlıkları, İlkokul, Öğrenci.

Study Habits of Primary School Students

Abstract

The aim of the research is to examine the study habits of students attending the 3rd and 4th grades at primary school level. Since the main purpose of the study is to determine the study habits of the students as usual, the descriptive survey model was preferred. In the study, the universe consists of students at the 3rd and 4th grade levels in public schools that continue education in the European part of Istanbul. The sample consists of 300 students studying in the 3rd and 4th grades of public schools in Başakşehir, Bağcılar and Bahçelievler districts. "Study Habits Scale" was used in the research. According to the findings obtained from the scale, the following results were obtained in the study: In general, the study habits of the 3rd and 4th graders attending primary school are at a high level according to the exam preparation and working environment, intrinsic motivation sub-dimensions, and moderate according to the avoidance behavior sub-dimension. It has been concluded that there is no significant difference in the study habits of primary school students according to gender, parental education status, number of siblings, parental occupation distribution, average study duration per day and class size distributions. The study habits and avoidance behavior scores of primary school students with a large class size were higher than those with a small class size. Study habits of male students are higher in the avoidance behavior sub-dimension. It was concluded that female students' study habits were higher than males in the sub-dimension of preparing for the exam and working environment. It has been concluded that the study habits of primary school students increase in favor of the students as the education level of the parents increases in the sub-dimension of preparing for the exam and working environment according to the educational status of the parents. According to

* Doç. Dr., İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı, hatice.bayraktar@izu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-0458-3405>

** MEB, Müdür Yardımcısı, necatikarakulce@hotmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-0896-6646>

the variable of study habits having their own room, it was concluded that the study habits of primary school students who have their own room were higher in the sub-dimensions of preparing for the exam-study environment, intrinsic motivation and active learning, and in general total.

Keywords: Study habits, Primary school, Student.

1. Giriş

Ders çalışmak, başarılı olmak, gerekli kazanımları alabilmek, her zaman eğitim öğretimin temel taşları arasında yerini almıştır. Bireyin istendik davranışlara ulaşabilmesi, gayret ve emekle mümkündür. Eğitim ve öğretim, bizlerin adeta vazgeçilmez unsurları ve toplumu toplum yapan temel taşlardır. Kişinin hayatında uzun süre yer alan eğitim ve öğretimin en önemli gayelerinden biri de; okulu ve eğitimini tamamlamış bir öğrencinin istendik davranışlara ulaşmış ve akademik olarak gerekli kazanımları almış olmasıdır. Tüm bunların temelinde yatan öğrencilerin ders çalışma alışkanlıkları kazandırmak ve bu alışkanlıkların verimli bir öğrenme için nasıl uygulanması gerektiğidir. Öğrencilerin verimli ders çalışma alışkanlıkları edinmeleri başarıyı elde etmelerini kolaylaştırabilir.

Öğrencilerin başarılı olmalarının altında yatan etkenlerden biri de sistemli ve düzenli ders çalışmaktır. Bu nedenle ders çalışmak; eğitimcilerin, öğrencilerin ve ebeveynlerin en çok üzerine düştükleri konuların arasında yer almaktadır. Her bir anne-baba ve eğitimciler, çocuklarının veya öğrencilerinin başarılı olmalarını, ileride güzel bir meslek sahibi olmaları ve hayatlarının her alanında gerekli bilgi ve beceriye sahip olmalarını umut etmektedir. Tüm bunların gerçekleşmesinde etkili rol oynayan unsurun *ders çalışmak* olduğu düşünülmektedir. Elbette ders çalışmanın da yöntemleri, fiziki koşulları, zamanlama ve hazırbulunusluk gibi etkenler de kalıcı öğrenmeyi doğrudan etkilemektedir. Ayrıca kalıcı öğrenmeyi gerçekleştiremediği için başarılı olamayan bir öğrencinin ders çalışmayı bırakmasını önlemek için, gerekli olan tüm önlemlerin eğitici veya öğrenci tarafından bizzat alınması ve ders çalışma alışkanlıklarının kararlaştırılmasının gerekli olduğu anlaşılmıştır. Bunların aksi düşünüldüğünde; verimli ve etkili ders çalışma kazanımını elde edememiş öğrencilerin, öğrenme için harcadıkları emek ve zamanın karşılığını göremediklerinden dolayı, gerek bulunduğu eğitim ortamındaki başarı seviyesi, gerekse mesleki hayatındaki başarı seviyesi düşük kalacaktır (Yılmaz, 1987; Teker, 2002). Öğrencilerin akademik başarıları ile ders çalışma alışkanlıkları arasında ilişki olduğu düşünülmektedir (Febregat & Blanch, 2004'den Akt. Khan, 2016). Fielden (2004), iyi bir çalışma alışkanlığının öğrencinin akademik performansı üzerinde iyi etkileri olduğunu belirtmiştir.

Eğitim öğretim sürecinde öğrenciler, başarılı olabilmek için okul dışı zamanlarının çoğunu ders çalışmaya ayırmak zorunda olduklarını hissederler. Ders çalışmanın zaman açısından süresinin başarı ile doğru orantılı olduğu düşünülmektedir. Hâlbuki asıl olan fazla çalışmak değil, etkili ve verimli şekilde çalışma tekniklerini uygulayabilmektir (Aslantaş, 2001). Okulların öğrencilere kazandırması gereken en önemli becerilerden biri etkili çalışma stratejilerini kullanabilmeleridir (Erdamar-Koç, 2010)

Öğrencilerin verimli ders çalışma yöntemlerini uygulayabilmeleri için, öncelikle buna istekli olmaları ve verimli ders çalışma hakkındaki olumsuz düşüncelerden uzaklaşmaları gerekmektedir. Etkili ders çalışma yöntemlerini öğrenme çabası gösteren öğrencilerin, ilk olarak bu yoldaki negatif alışkanlıklarını bırakmaya ve pozitif alışkanlıklar kazanmak için çaba göstermesi gerekmektedir. Daha sonra negatif alışkanlıklarını terk etmeye çalışırken, diğer taraftan da pozitif alışkanlıklarını pekiştirmek üzere gayret sarf etmelidir (Durmuş, 2005).

Verimli bir ders çalışma durumu; okuldaki bir öğrencinin başarılı olmasındaki rollerden biri olan ders çalışma, ödev yapma, dersi etkili dinleme gibi kazanımların alınması durumudur (Tan, 1992). Verimli ve etkili ders çalışma yöntemlerinin belirlenmesi ve bu şekilde ders çalışma teknikleri, öğrencileri pozitif yönde etkileyecektir. Çünkü "Etkili çalışma" plan ve programında, öğrencinin

kendisine, ailesine, arkadaşlarına ve sevdiklerine vakit ayırmasına her zaman yer vardır (Baltaş, 1997). Verimli ders çalışma durumu, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyeceğinden öğrencilere ilkokulda ders çalışma alışkanlığı edindirilmesi yararlı olacaktır.

Verimli ders çalışabilmek ve başarıyı yakalayabilmek için planlı, programlı ve süreklilik önem arz etmektedir. Ayrıca belirli kurallar koymak ve uygulamak da hedefe daha çabuk ulaşılmasını sağlayacaktır. Aşırı şekilde ders çalışmak yerine; verimli ve etkili şekilde ders çalışmak ve başarıyı arttırmak için izlenecek yol ve uyulacak kurallar listesi aşağıdaki gibi listelenebilir (Gürsoy, 2007):

- * Başarıya inanmak ve kendine güvenmek.
- * Çalışma anında sadece o derse yoğunlaşmalı ve dikkat dağıtacak farklı şeyler düşünülmemeli.
- * Ortam, düzenli ve rahat bir çalışma için elverişli olmalı, materyaller kolay ulaşılabilir olmalı.
- * Planlı çalışmaya özen gösterilmeli.
- * Ders konuları bir bütün olarak değil bölümlere ayrılarak çalışılmalı.
- * Hızlı okuma teknikleri uygulanmalı
- * Çalışma anında bütün duyular aktif olmalı.
- * Başarısız olacağına dair yersiz endişe ve korkuya kapılmamalıdır.
- * Unutmanın önüne geçmek için zaman zaman tekrarlar yapılmalı.
- * Çalışma sonunda özdenetim yapılmalı.
- * Öğrenilen her konuya günlük hayatta yer verilmeli.
- * Verimli ders çalışma esnasında müzik dinleme, televizyon seyretme gibi dikkat dağıtacak davranışlarda bulunulmamalı.

Kurallı bir şekilde çalışmak yanında çalışma yöntemini de belirlemek, hangi dersin hangi yöntemle çalışılması gerektiğini planlamak ve uygun olan yöntemle ders çalışmak kalıcı öğrenmeyi olumlu yönde etkilemektedir. Öğrenciye göre bir çalışma yöntemi belirlemek, var olan potansiyelin çıkmasına imkân verecektir (Durmuş, 2005). Loranger (2004), 11. Sınıfta eğitim gören lise öğrencilerinin öğrenme ve ders çalışma tekniklerini incelemiş ve yaptığı çalışma sonucunda başarılı öğrencilerin daha aktif ve hedefe yönelik teknikler kullandığı, başarısız öğrencilerin ise öğrenme tekniklerini kullanmadıkları sonucuna ulaşmıştır.

Çalışma yöntemi ve çalışma kurallarının yanında, verimli bir ders çalışmanın gerçekleşebilmesi için önemli faktörlerden bir diğeri de fiziki koşullardır. Hem öğrencinin hem de çalışma ortamının fiziki şartları, verimli ders çalışmada büyük rol oynamaktadır. Topbaş'a (2009) göre beslenme düzeyi, sağlıklı olma, uyku düzeni ve uygun bir çalışma ortamı, verimli ve etkili ders çalışmada olması gereken fiziki koşullar olarak sayılabilir. Bir birey iyi bir sosyo-ekonomik duruma sahip olabilir, ancak çalışma alışkanlıkları için uygun bir rehberliğe sahip olmadığında ve bu durumda uygun eğitim gerçekleşmeyebilir (Khan, 2016).

Etkili öğrenmeyi engelleyen ve dikkat dağınıklığına sebep olan diğer sebepler aşağıda listelenmiştir (Uluğ, 1996):

1. Derslerin haricindeki konuların beyni boş yere oyalaması,
2. Ders çalışılacak ortamda, dersle ilgisi olmayan unsurların dikkati dağıtması.
3. Ders çalışma esnasında öğrencinin gerekli olmayan ayrıntılarla uğraşması.

4. Ders çalışma ortamında dikkat dağıtacak e gerekli olmayan çeşitli uyarıcıların olması.
5. Konuların karışık ve zor olması.
6. Yetersizlik duygusunun ön plana çıkması.
7. Amacı olmayan plansız çalışma.
8. Fiziksel rahatsızlık durumu.

Literatürde ders çalışma alışkanlıkları, öğrencilerin akademik bir görevi tamamlamak için zamanı ve diğer kaynakları başarılı bir şekilde yönetme yeteneği olarak tanımlanmaktadır (Özsoy, Memiş & Temur, 2009). Ders çalışma alışkanlıkları, öğrencilerin akademik konuları anlama ve sınavı geçme yönünde bir tutarlılık biçimine ulaşmış iyi planlanmış ve kasıtlı çalışma modelidir (Bashir & Mattoo, 2012). Her öğrenciye uygun bir çalışma modeli veya çalışma ortamı hazırlamak belki zor olacaktır. Ancak fiziki koşulların her şekilde etkili olduğu bilinmektedir. Öğrencinin ders çalışma ortamının tam olarak kendisine göre tasarlanmış bir ortam modeli oluşmasa da ders çalışılacak ortamın içindeki eşyaların ve eşya düzeninin dikkati ve ilgiyi etkilediği görülmektedir (Baltaş, 1997). Bütün bunlar doğru ve öğrenciye uygun şekilde sağlandığında, verimli bir ders çalışma zeminin oluşturulduğu düşünülebilir. Öğrenciler için gerçek ihtiyacın çok çalışmak değil; etkili, verimli ve doğru çalışmak olduğu söylenebilir (Önder, 2009).

Başarının arttırılmasında sadece ders çalışma yöntemi ve ders çalışma ortamlarının sağlanması değil, öğrenciyi aktif bir şekilde bir programın içine dahil etmek, eğitmeni ise bir rehber olarak görmek için çeşitli çalışmalar yapılmış ve bu anlayışa geçilmiştir. 2004 yılında yürürlüğe giren yeni ilköğretim programı ile pasif, dinleyici ve ezberci konumda olan öğrenci aktif, ders anlatmakla aktif rol oynayan öğretmen ise yeni eğitim öğretim anlayışı ile rehber konumuna gelmiştir (Çetin, 2005).

İstenilen başarının elde edilebilmesi için, aktif bir rol içinde olan ve gerekli çalışma ortamı sağlanan öğrencinin yine gerekli bilgi ve beceri sahip olması gerektiği de kaçınılmazdır. Asıl olan; başarıyı elde etmiş bir öğrencinin bu başarısının ardında, öğrencinin kendisine uygun olan öğrenme, bilgi ve becerilerinin var olmasıdır (Güngör, 2010). Yapılan çalışmalara bakıldığında, öğrencinin başarısını etki eden en önemli çevre faktörünün ailesi olduğu ve yine başarısı düşük seviyede olan öğrencilerin de bu başarısızlıklarının ailelerin eğitim ve öğretime karşı ilgisiz oldukları görülmektedir (Çelenk, 2003).

Konu ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde Başbay vd. (2018) tarafından “Öğrenme Stilleri ile Ders Çalışma Alışkanlıklarının İncelenmesi”; Demiroğlu (2007) tarafından yapılan “Ders Çalışmaya İlişkin Öğrenci Görüşleri (İlköğretim 5. Sınıf Örneği)”; Bay vd. (2004) tarafından yapılan “Üniversite öğrencilerinin ders çalışma becerilerinin incelenmesi (Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Örneği)”; Durukan vd. (2015) tarafından yapılan “Öğretmen Adaylarının Ders Çalışma Alışkanlıkları”; Subaşı (2000) tarafından yapılan “Verimli ders çalışma alışkanlıkları eğitiminin akademik başarı, akademik benlik kavramı ve çalışma alışkanlıklarına etkisi”; Temelli ve Kurt (2010) tarafından yapılan “Eğitim Fakültesi ve Fen Fakültesi Biyoloji Öğrencilerinin Ders Çalışma Alışkanlıklarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi”; Kumar (2015) tarafından yapılan “Lisans öğrencilerinin çalışma alışkanlıkları”; Nonis ve Hudson (2010) tarafından yapılan “Üniversite öğrencilerinin performansı: Çalışma süresinin ve çalışma alışkanlıklarının etkisi”; Torshizi vd. (2013) tarafından yapılan “Birjand Tıp Bilimleri Üniversitesi öğrencilerinde çalışma alışkanlıkları”; Rabia vd. (2017) tarafından yapılan “Öğrencilerin ders çalışma alışkanlıkları ve akademik performansları üzerine bir araştırma”; Nagaraju (2004) tarafından yapılan “Ortaokul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıkları”; Ch (2006) tarafından yapılan “Rehberlik hizmetlerinin ortaokul öğrencilerinin ders çalışma tutumları, ders çalışma alışkanlıkları ve akademik başarılarına etkisi”; Tus (2020) tarafından yapılan “Ders çalışma tutumlarının

ve ders çalışma alışkanlıklarının öğrencilerin akademik performanslarına etkisi”; Rana (2011) tarafından yapılan “Öğrencilerin Çalışma Alışkanlıkları ve Akademik Performanslarının Karşılaştırılması”; Okpala vd. (2000) tarafından yapılan “Makroekonomi İlkeleri Dersinde Öğrencilerin Akademik Çabaları ve Ders Çalışma Alışkanlıkları”; Khan, (2016) “Ders Çalışma Alışkanlığını Etkileyen Faktörler”; Al-Hilawani ve Sartawi (1997) tarafından yapılan “Üniversiteli bayan öğrencilerin ders çalışma beceri ve alışkanlıkları” başlıklı çalışmalara rastlanmıştır. Örnekleme İstanbul’dan oluşan 3ve 4. Sınıf öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının birlikte incelendiği bu çalışmanın alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Amaç

Bu çalışmada ulaşılmak istenen amaç, İstanbul Avrupa yakasında bulunan Başakşehir, Bağcılar ve Bahçelievler ilçelerindeki devlet okullarında ilköğretim 3. ve 4. sınıfa devam eden öğrencilerin ders çalışma alışkanlıklarının detaylı olarak araştırılmasıdır. Ulaşılmak istenen genel amaçla birlikte aşağıda belirtilen alt amaçlara yanıtlar aranmıştır:

1. İlkokul 3. ve 4. sınıfa devam eden öğrencilerin ders çalışma alışkanlıkları ne düzeydedir?

2. İlkokul 3. ve 4. sınıfa devam eden öğrencilerin ders çalışma alışkanlıkları cinsiyet, sınıf seviyesi, sınıf mevcudu, anne-baba eğitim durumları, kardeş sayısı, kendine ait odası olma durumu, günlük ortalama ders çalışma süresi ve anne-baba mesleğine göre farklılık göstermekte midir?

2.Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada betimsel tarama modeli tercih edilmiştir. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan durumu, var olduğu şekli ile betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve var olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2000). İlkokul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının mevcut durumu belirlenmek amaçlandığı için tarama modeli tercih edilmiştir.

2.2. Evren ve Örneklem

Çalışma evreni; İstanbul Avrupa yakasında eğitim öğretim faaliyeti sürdüren devlet okullarında, 2018-2019 eğitim ve öğretim döneminde, ilköğretim düzeyi 3. ve 4. sınıfa devam eden öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklem kısmını belirleyebilmek için, oranlı küme örnekleme yöntem ve tekniği tercih edilmiştir. Tercih edilen bölgelerin İstanbul’un birçok özelliğine hâkim durumda olmalarına ayrıca; nüfus yoğunluğu olarak yüksek nüfuslu bölgeler olmalarına, ekonomik ve sosyal bakımdan da farklı kriterlere sahip bölgeler olmalarına ve veli-öğrenci-öğretmen potansiyeline göre değişken birer yapıya sahip olmalarına özen gösterilmiştir. Tercih edilen ilçeler, ekonomik ve sosyal seviyelerdeki farklılıklar bakımından (alt-üst-orta) gruplara ayrılmıştır. Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü’nün 2017 yılında yapmış olduğu, İlçelerin Sosyo Ekonomik Gelişmiş Sıralaması (SEGE, 2017) çalışmasına göre sosyal yaşantı ve ekonomik durumlar göz önünde bulundurulduğunda; Bağcılar ilçesi alt düzey, Başakşehir ilçesi üst düzey, Bahçelievler ilçesi orta düzey olarak tercih edilmiştir.

Örneklem olarak Bağcılar, Başakşehir ve Bahçelievler’de eğitim öğretim faaliyeti sürdüren 7 devlet okulu ve bu okullardaki 3. ve 4. sınıflara devam eden toplam 300 öğrenci belirlenmiştir.

Araştırmaya destek veren ilköğretim düzeyi 3. ve 4. sınıfa devam eden öğrencilerin sahip oldukları demografik özellikleri ve dağılımları Tablo 1’de belirtilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların demografik özellikleri

Değişkenler	Kategori	Frekans	Yüzde
Cinsiyet	Kız	138	46,0
	Erkek	162	54,0
Sınıf Dağılımı	3.sınıf	117	39,0
	4.sınıf	183	61,0
Öğrencilerin Sınıf Mevcudu	20-25 arası	4	1,3
	26-30	5	1,7
	31-35	177	59,0
	36-40	112	37,3
	41 ve üstü	2	,7
Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu	Okuma yazma bilmiyor	33	11,0
	İlkokul	75	25,0
	Ortaokul	79	26,3
	Lise	71	23,7
Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu	Üniversite	42	14,0
	Okuma yazma bilmiyor	22	7,3
	İlkokul	66	22,0
	Ortaokul	88	29,3
	Lise	88	29,3
Öğrencilerin Kardeş Sayısı	Üniversite	36	12,0
	Tek	26	8,7
	2 kardeş	110	36,7
Öğrencilerin Kendine Ait oda Dağılımı	3 kardeş	106	35,3
	4 ve üzeri	58	19,3
	Evet	156	52,0
	Hayır	144	48,0
Öğrencilerin Günde Ortalama Ders Çalışma Süresi Dağılımı	-1-Saat	135	45,0
	-2-Saat	124	41,3
	-3-Saat ve Üzeri	41	13,7
Öğrencilerin Anne Mesleği	Ev hanımı	223	74,3
	Memur	19	6,3
	İşçi	34	11,3
	Diğer	24	8,0
Öğrencilerin Baba Mesleği	Toplam	300	100,0
	Esnaf	37	12,3
	Memur	7	2,3
Öğrencilerin Baba Mesleği	İşçi	124	41,3
	Diğer	132	44,0

Tablo 1 incelendiğinde; ilkokul öğrencilerinin 138'inin (%46) kız, 162'sinin (%54) erkek olduğu, ilkokul öğrencilerinin 117'si (%39) 3. sınıf, 183'ü (%61) 4. sınıf olduğu, ilkokul öğrencilerinin 4'ünün (%1,3) sınıf mevcudunun 20-25 arası, 5'inin (%1,7) sınıf mevcudu 26-30 arası, 177'sinin

(%59,0) sınıf mevcudu 31-35 arası, 112'sinin (%37,3) sınıf mevcudu 36-40 arası, 2'sinin (%0,7) sınıf mevcudunun 41 ve daha fazla olduğu ilkököl öğrencilerinin 33'ünün (%11,0) annesinin okuma yazma bilmediği, 75'inin (%25) annesi ilkököl mezunu, 79'unun (%26,3) annesi ortaokul mezunu, 71'inin (%23,7) annesi lise mezunu, 42'sinin (%14) annesinin üniversite mezunu olduğu görülmektedir.

İlkokul öğrencilerinin 22'sinin (%7,3) babasının okuma yazma bilmediği, 66'sının (%22) babası ilkököl mezunu, 88'inin (%29,3) babası ortaokul mezunu, 88'inin (%29,3) babası lise mezunu, 36'sının (%12) babasının üniversite mezunu olduğu, ilkököl öğrencilerinin 26'sının (%8,7) tek kardeş olduğu, 110'unun (%36,7) 2 kardeş olduğu, 106'sının (%35,3) 3 kardeş olduğu, 58'inin (%19,3) 4 ve daha fazla kardeş olduğu, ilkököl öğrencilerinin 156'sının (%52) kendisine ait bir odasının olduğu, 144'ünün (%48) kendisine ait bir odasının olmadığı görülmektedir.

Öğrencilerin 135'inin (%45) günde bir saat çalıştığı, 124'ünün (%41,3) günde iki saat çalıştığı, 41'inin (%13,7) günde 3 saat ve üzeri çalıştığı, 223'inin (%74,3) annesinin ev hanımı olduğu, 19'unun (%6,3) memur, 34'ünün (11,3) işçi, 24'ünün (%8) annesinin diğer meslek grubunda olduğu, 37'sinin (%12,3) babasının esnaf olduğu, 7'sinin (%2,3) memur, 124'ünün (%41,3) işçi, 132'sinin (%44) babasının diğer meslek grubunda olduğu görülmektedir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmadaki veriler “Kişisel Bilgiler Formu” ve “Ders Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği” ile elde edilmiştir.

2.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Çalışmada sorulan sorunlara yanıt bulabilmek amacıyla örnekleme yer alan ilköğretim düzeyi 3. ve 4. sınıfa devam eden öğrencilerin bilgilerine ulaşabilmek için araştırmacı tarafından hazırlanan “Kişisel Bilgi Formu” uygulanmıştır. Uygulanan bu kişisel bilgi formunda, ilköğretim düzeyi 3. ve 4. sınıfa devam eden öğrencilerin cinsiyetleri, kaçınıcı sınıfta okudukları, sınıf mevcutları, kardeş sayıları, anne ve babalarının eğitim durumları, evde kendilerine ait odalarının bulunup bulunmadığı, evde ortalama ders çalışma süresi, anne ve baba meslek bilgileri olmak üzere toplam 10 soru bulunmaktadır.

2.3.2. Ders Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği

Günaydın (2011) tarafından geliştirilen “Ders Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği” 4'lü likert tipinde ve 24 maddeden oluşmaktadır.

Faktör analizi sonucu ölçeğin 4 boyuttan meydana geldiği ve boyutların toplam varyansın % 45,17 sini açıkladıkları bulunmuştur. 1. faktör 10, 2. faktör 9, 3. faktör 3 ve 4. faktör 2 maddeden meydana gelmektedir. Sınava hazırlanma ve çalışma ortamı, Kaçınma Davranışı, Aktif Öğrenme ve İçsel isteklendirme olmak üzere toplamda 4 alt boyuta sahiptir. Aktif öğrenme öğrencinin akıl yürütebilme yeteneğini, içsel motivasyon öğrencinin dışarıdan destek almadan ders çalışma sürecini kendisinin belirleyebilmesini, kaçınma davranışı ders çalışma sürecinde ders dışı aktivitelere yönelmeyi, sınava hazırlanma ve çalışma ortamı ise öğrencinin ders çalışmaya yönelik olumlu davranışlarını ifade etmektedir. Ölçeğin genel güvenilirlik katsayısının (iç tutarlılığı) $\alpha=0,803$, aktif öğrenme alt boyutunun güvenilirlik katsayısının $\alpha=0,717$, içsel motivasyon alt boyutunun güvenilirlik katsayısı $\alpha=0,774$, kaçınma davranışı alt boyutunun güvenilirlik katsayısı $\alpha=0,639$, çalışma ortamı ve sınava hazırlanma alt boyutunun güvenilirlik katsayısı ise $\alpha=0,614$ olduğu bulunmuştur (Günaydın, 2011).

Mevcut araştırma için ölçeğin genel güvenilirlik katsayısının (iç tutarlılığı) $\alpha=0,700$, aktif öğrenme alt boyutunun güvenilirlik katsayısının $\alpha=0,710$, içsel motivasyon alt boyutunun güvenilirlik katsayısı $\alpha=0,768$, kaçınma davranışı alt boyutunun güvenilirlik katsayısı $\alpha=0,650$, çalışma ortamı ve sınava hazırlanma alt boyutunun güvenilirlik katsayısı ise $\alpha=0,630$ olduğu bulunmuştur.

2.4. Verilerin Toplanması

Ölçekler araştırmacı tarafından 2018-2019 eğitim öğretim yılında İstanbul ili Başakşehir, Bahçelievler ve Bağcılar ilçelerinde eğitim öğretim faaliyeti sürdüren ve önceden belirlenmiş 7 devlet okulu ve bu okullarda öğrenim gören 3. ve 4. sınıf öğrencilerine, ilgili kurumlardan gerekli izinler alınarak bizzat gidilmiş ve kurum müdürlerinin onayı ile ilgili öğrencilere uygulanmıştır.

Çalışmaya o gün okulda bulunan tüm 3. ve 4. sınıf öğrencileri dâhil edilmiştir. Öğretmenlere de rehberlik etmeleri konusunda açıklamalarda bulunmuş ve öğrencilere kişisel bilgi formu ve ölçekle ilgili detaylı bilgiler araştırmacı tarafından yapılmıştır. Çalışmaya dâhil olan tüm öğrencilere ait veri toplama araçları aynı gün araştırmacı tarafından bizzat toplanmıştır. Toplam 324 adet ölçek uygulanmış ve 300 tanesi hatasız olarak geri dönmüştür. 24 adet ölçek hatalı veya eksik olarak görüldüğünden değerlendirmeye alınmamıştır. Tüm ölçeklerin dağıtılması, toplanması, bilgisayar ortamında analiz edilmesi ve çözümlenmesi 3 ay sürmüştür.

2.5. Verilerin Çözümlemesi

Araştırmaya katılan öğrencilerden, Ders Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği ile 2018-2019 eğitim öğretim yılında elde edilen verilerin tamamı bilgisayar ortamında analiz edilerek bulgulara ulaşılmıştır. Demografik veriler için yüzde ve frekans, genel ders çalışma alışkanlıkları için aritmetik ortalama ve standart sapma, ilkökul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının, cinsiyet, kendine ait oda olma durumu ve sınıf değişkenine göre farklılaşma durumunu belirlemek için bağımsız (ilişkisiz) gruplar T testi yapılmıştır. İlkokul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının sınıf mevcudu, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, kardeş sayısı, günde ortalama ders çalışma süresi, anne mesleği ve baba mesleğine göre farklılaşma durumu için tek yönlü varyans analizi ANOVA testi yapılmıştır.

2.6. Araştırma Etiği

Ders Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği ile 2018-2019 eğitim öğretim yılında elde edilen verilerin analizi ile oluşturulan “İlkokul Öğrencilerinin Ders Çalışma Alışkanlıkları” adlı bu çalışma, yayın ve araştırma etiğine uygun olarak hazırlanmıştır. Çalışmada akademik araştırma ilke ve kurallarına bağlı kalınmıştır. Bu araştırma, insan katılımcıları içeren çalışmalarda gereken prosedürler ve etik ölçütler gözetilerek sürdürülmüştür.

3. Bulgular

Tablo 2. İlkokul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının betimsel analizi

Alt boyut	N	En Düşük	En Yüksek	X	ss
Aktif öğrenme alt boyutu	300	1,00	4,00	2,67	,571
İçsel motivasyon alt boyutu	300	1,00	4,00	2,87	,699
Kaçınma davranışı alt boyutu	300	1,00	4,00	1,97	,826
Sınava hazırlanma ve çalışma ortamı alt boyutu	300	1,00	4,00	3,11	,869
Toplam	300	1,00	4,00	2,69	,491

Tablo 2’deki ilkökul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının betimsel analizi sonucu incelendiğinde, ilkökul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının genel toplamına göre $X=2,69$ aritmetik ortalama ile yüksek düzeyde (sık sık) olduğu; aktif öğrenme, içsel motivasyon, sınava hazırlanma ve çalışma ortamı alt boyutlarına göre $X=2,69$; $X= 2,87$ ve $X=3,11$ aritmetik ortalama ile yüksek düzeyde (sık sık) olduğu; kaçınma davranışı alt boyutuna göre $X=1,97$ aritmetik ortalama ile orta düzeyde (bazen) olduğu görülmektedir. İlkokul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıkları, sınava

hazırlanma ve çalışma ortamı alt boyutunda $X=3,11$ ile en yüksek değer aldığı görülürken, en az değeri $X=1,97$ ile kaçınma davranışı alt boyutunda aldığı görülmektedir.

Tablo 3. İlkokul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının cinsiyet dağılımına göre analizi

Alt boyut	cinsiyet	N	X	ss	t	sd	p
Aktif öğrenme alt boyutu	kız	138	2,73	,561	1,641	298	,102
	erkek	162	2,62	,577			
İçsel motivasyon alt boyutu	kız	138	2,95	,662	1,773	298	,077
	erkek	162	2,80	,724			
Kaçınma davranışı alt boyutu	kız	138	1,78	,713	-3,772	298	,000*
	erkek	162	2,13	,882			
Sınava hazırlanma ve çalışma ortamı alt boyutu	kız	138	3,25	,781	2,669	298	,008*
	erkek	162	2,98	,922			
Toplam	kız	138	2,74	,472	1,350	298	,178
	erkek	162	2,66	,505			

Tablo 3'teki ilkökul öğrencilerinin cinsiyet değişkenine göre ders çalışma alışkanlıkları arasında farklılıklar olup olmadığını görmek üzere ele alınan bağımsız (ilişkisiz) gruplar kapsamında yapılan T-testi sonucu incelendiğinde, ilkökul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının cinsiyet değişkenine göre aktif öğrenme ($t(298)= 1,641, p>0.05$), içsel motivasyon ($t(298)= 1,773, p>0.05$) değişkenlerinde ve elde edilen genel toplam verilerine göre ($t(298)= 1,350, p>0.05$) istatistiksel olarak anlamlı fark görülmemektedir.

İlkokul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıkları cinsiyet değişkenine göre kaçınma davranışı ($t(298)= -3,772, p<0.05$) alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmektedir. Bu anlamlı farklılık erkek öğrenciler lehinedir. Erkek öğrencilerin ders çalışma alışkanlıkları kaçınma davranışı alt boyutunda daha yüksektir.

İlkokul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıkları cinsiyet değişkenine göre sınava hazırlanma ve çalışma ortamı ($t(298)= 2,669, p<0.05$) alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmektedir. Bu anlamlı farklılık kız öğrenciler lehinedir. Kız öğrencilerin ders çalışma alışkanlıkları sınava hazırlanma ve çalışma ortamı alt boyutunda daha yüksektir.

Tablo 4. İlkokul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının sınıf düzeyine göre analizi

Alt boyut	sınıf	N	X	ss	t	sd	p
Aktif öğrenme alt boyutu	3.sınıf	117	2,60	,568	-1,747	298	,082
	4.sınıf	183	2,72	,570			
İçsel motivasyon alt boyutu	3.sınıf	117	2,90	,728	,681	298	,497
	4.sınıf	183	2,85	,680			
Kaçınma davranışı alt boyutu	3.sınıf	117	1,87	,831	-1,668	298	,096
	4.sınıf	183	2,03	,819			
Sınava hazırlanma ve çalışma ortamı alt boyutu	3.sınıf	117	3,15	,815	,698	298	,486
	4.sınıf	183	3,08	,902			
Toplam	3.sınıf	117	2,67	,508	-,727	298	,468
	4.sınıf	183	2,71	,481			

Tablo 4'teki ilkökul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının sınıf düzeyi değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan bağımsız (ilişkisiz) gruplar T testi sonucu incelendiğinde, ilkökul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıkları sınıf düzeyi değişkenine göre aktif öğrenme ($t(298) = -1,747, p > 0.05$), içsel motivasyon ($t(298) = ,681, p > 0.05$), kaçınma davranışı ($t(298) = -1,668, p > 0.05$), sınava hazırlanma ve çalışma ortamı ($t(298) = ,698, p > 0.05$) alt boyutlarında ve genel toplamda ($t(298) = -,727, p > 0.05$) istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

Tablo 5. İlkokul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının sınıf mevcuduna göre analizi

Alt boyut	Sınıf Mevcudu	(f)-(x)-(ss)			Sonuç- Anova Testi						Anlamlı fark
		N	X	ss	Var.K.	KT	sd	KO	F	p	
	20-25 arası	4	3,00	,774	G.Arası	2,068	4	,517	1,595	,176	
	26-30	5	2,34	,194	G.İçi	95,643	295	,324			
	31-35	177	2,64	,570	Toplam	97,711	299				
	36-40	112	2,74	,554		2,328					
	41 ve üstü	2	2,25	1,484		143,819					
	Toplam	300	2,67	,571		146,147					
İçsel motivasyon alt boyutu	20-25 arası	4	3,19	,681	G.Arası	7,042	4	,582	1,194	,314	
	26-30	5	2,60	,596	G.İçi	197,375	295	,488			
	31-35	177	2,93	,730	Toplam	204,416	299				
	36-40	112	2,78	,649		6,859					
	41 ve üstü	2	2,94	,549		219,011					
	Toplam	300	2,87	,699		225,870					
Kaçınma davranışı alt boyutu	20-25 arası	4	1,75	1,101	G.Arası	,877	4	1,760	2,631	,035*	36-40/31-35
	26-30	5	2,33	,000	G.İçi	71,343	295	,669			
	31-35	177	1,87	,807	Toplam	72,220	299				
	36-40	112	2,12	,843		2,068					
	41 ve üstü	2	1,00	,000		95,643					
	Toplam	300	1,97	,826		97,711					
Sınava hazırlanma ve çalışma ortamı alt boyutu	20-25 arası	4	3,50	1,000	G.Arası	2,328	4	1,715	2,310	,058	
	26-30	5	2,00	,000	G.İçi	143,819	295	,742			
	31-35	177	3,12	,897	Toplam	146,147	299				
	36-40	112	3,12	,807		7,042					
	41 ve üstü	2	3,00	1,414		197,375					
	Toplam	300	3,11	,869		204,416					
Toplam	20-25 arası	4	2,95	,540	G.Arası	6,859	4	,219	,907	,460	
	26-30	5	2,40	,289	G.İçi	219,011	295	,242			
	31-35	177	2,69	,505	Toplam	225,870	299				
	36-40	112	2,71	,467		,877					
	41 ve üstü	2	2,41	,942		71,343					
	Toplam	300	2,69	,491		72,220					

Tablo 5'teki ilkököl öğrencilerinin sınıf mevcuduna göre ders çalışma alışkanlıkları arasında herhangi bir fark olup olmadığını ortaya çıkarmak üzere yapılmış olan varyans analizi-ANOVA (tek yönlü) testi sonucu incelendiğinde, ilkököl öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıkları sınıf mevcudu değişkenine göre aktif öğrenme ($F(4-295)= 1,595, p>0.05$), içsel motivasyon ($F(4-295)= 1,194, p>0.05$), sınava hazırlanma ve çalışma ortamı ($F(4-295)= 2,310, p>0.05$) alt boyutlarında ve genel toplamda ($F(4-295)= ,907, p>0.05$) istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

İlkökököl öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıkları sınıf mevcudu değişkenine göre kaçınma davranışı ($F(4-295)= 2,631, p<0.05$) alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmektedir. Bu anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla ikili karşılaştırmalar için LSD testi uygulanmış ve aşağıda tabloda gösterilmiştir.

Tablo 6. Kaçınma Davranışı alt boyutuna göre sınıf mevcudu durumlarının hangi gruplarda farklılık gösterdiğini görmek için yapılan LSD Test Sonucu

Alt boyut	(I)	(J)	X-X	sh	p
	sınıf mevcudu	sınıf mevcudu			
Kaçınma davranışı alt boyutu	20-25 arası	26-30	-,58333	,54871	,289
		31-35	-,12759	,41358	,758
		36-40	-,37798	,41622	,365
		41 ve üstü	,75000	,70838	,291
	26-30	20-25 arası	,58333	,54871	,289
		31-35	,45574	,37094	,220
		36-40	,20536	,37388	,583
		41 ve üstü	1,33333	,68436	,052
	31-35	20-25 arası	,12759	,41358	,758
		26-30	-,45574	,37094	,220
		36-40	-,25039*	,09876	,012
		41 ve üstü	,87759	,58165	,132
	36-40	20-25 arası	,37798	,41622	,365
		26-30	-,20536	,37388	,583
		31-35	,25039*	,09876	,012
		41 ve üstü	1,12798	,58353	,054
	41 ve üstü	20-25 arası	-,75000	,70838	,291
		26-30	-1,33333	,68436	,052
		31-35	-,87759	,58165	,132
		36-40	-1,12798	,58353	,054

Tablo 6'da görüldüğü üzere ilkököl öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıkları kaçınma davranışı alt boyutu puanlarının sınıf mevcutlarına bakılarak farklılık gösterip göstermediğini görmek amacı ile LSD Test sonuçları, gruplar arası anlamlı bir farklılığın olduğunu göstermiştir ($p<.05$). Bu anlamlı farklılık sınıf mevcudu 36-40 olanlar ile 31-35 arasında sınıf mevcudu 36-40 olanlar lehinedir. Sınıf mevcudu 36-40 olan ilkököl öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıkları kaçınma davranışı puanları 31-35 olanlara göre daha yüksek çıkmıştır.

Tablo 7. İlkökököl öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının anne eğitim durumuna göre analizi

(f)-(x)-(ss)	Sonuç- Anova Testi
--------------	--------------------

Alt boyut anne eğitim durumu		N	X	ss	Var.K	KT	sd	KO	F	p	Anlamlı fark
Aktif öğrenme alt boyutu	okuma yazma bilmiyor	33	2,53	,630	G.Arası	1,589	4	,397	1,219	,303	
	ilkokul	75	2,66	,578	G.İçi	96,122	295	,326			
	ortaokul	79	2,77	,633	Toplam	97,711	299				
	lise	71	2,63	,517							
	üniversite	42	2,68	,456							
	Toplam	300	2,67	,571							
İçsel motivasyon alt boyutu	okuma yazma bilmiyor	33	2,72	,779	G.Arası	3,999	4	1,000	2,075	,084	
	ilkokul	75	2,72	,720	G.İçi	142,149	295	,482			
	ortaokul	79	2,99	,702	Toplam	146,147	299				
	lise	71	2,94	,612							
	üniversite	42	2,92	,691							
	Toplam	300	2,87	,699							
Kaçınma davranışı alt boyutu	okuma yazma bilmiyor	33	2,16	,913	G.Arası	3,036	4	,759	1,112	,351	
	ilkokul	75	1,86	,727	G.İçi	201,380	295	,683			
	ortaokul	79	2,04	,860	Toplam	204,416	299				
	lise	71	1,89	,810							
	üniversite	42	2,00	,881							
	Toplam	300	1,97	,826							

Sınav hazırlanma ve çalışma ortamı alt boyutu	okuma yazma bilmiyor	33	2,74	1,029	G.Arası	7,133	4	1,783	2,405	,050*	İlkokul-okuma yazma bilmiyor, ortaokul- okuma yazma bilmiyor, lise-okuma yazma bilmiyor
	ilkokul	75	3,11	,852	G.İçi	218,737	295	,741			
	ortaokul	79	3,26	,839	Toplam	225,870	299				
	lise	71	3,16	,819							
	üniversite	42	3,00	,848							
	Toplam	300	3,11	,869							
Toplam	okuma yazma bilmiyor	33	2,57	,631	G.Arası	1,850	4	,462	1,939	,104	
	ilkokul	75	2,62	,483	G.İçi	70,370	295	,239			
	ortaokul	79	2,80	,509	Toplam	72,220	299				
	lise	71	2,70	,445							
	üniversite	42	2,71	,387							
	Toplam	300	2,69	,491							

Tablo 7'deki ilkokul öğrencilerinin anne eğitim durumuna göre ders çalışma alışkanlıkları arasında herhangi bir fark olup olmadığını ortaya çıkarmak için yapılan varyans analizi (tek yönlü)-ANOVA testi sonucu incelendiğinde, ilkokul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıkları anne eğitim durumu değişkenine göre aktif öğrenme ($F(4-295)= 1,219, p>0.05$), içsel motivasyon ($F(4-295)= 2,075, p>0.05$), kaçınma davranışı ($F(4-295)= 1,112, p>0.05$) değişkenlerinde ve genel totalde ($F(4-295)= 1,939, p>0.05$) istatistiksel olarak bir fark görülmemektedir.

İlkokul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıkları anne eğitim durumu değişkenine göre sınav hazırlanma ve çalışma ortamı ($F(4-295)= 2,405, p>0.05$) alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmektedir. Bu anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla ikili karşılaştırmalar için LSD testi uygulanmış ve aşağıda tabloda gösterilmiştir.

Tablo 8. Sınav hazırlanma ve çalışma ortamı alt boyutu sonuçlarının, annelerin sahip olduğu eğitim durumuna göre gruplara bakılarak aralarında fark olup olmadığını belirleme amacı ile yapılan LSD Testi Sonucu

Alt boyut	(I) anne mezuniyet	(J) anne mezuniyet	X-X	sh	p
Sınav hazırlanma ve çalışma ortamı alt boyutu	okuma yazma bilmiyor	ilkokul	-,37091*	,17988	,040
		ortaokul	-,52340*	,17848	,004
		lise	-,42659*	,18142	,019
		üniversite	-,25758	,20031	,199
	ilkokul	okuma yazma bilmiyor	,37091*	,17988	,040

	ortaokul	-,15249	,13882	,273
	lise	-,05568	,14258	,696
	üniversite	,11333	,16595	,495
ortaokul	okuma yazma bilmiyor	,52340*	,17848	,004
	ilkokul	,15249	,13882	,273
	lise	,09681	,14082	,492
	üniversite	,26582	,16444	,107
lise	okuma yazma bilmiyor	,42659*	,18142	,019
	ilkokul	,05568	,14258	,696
	ortaokul	-,09681	,14082	,492
	üniversite	,16901	,16762	,314
üniversite	okuma yazma bilmiyor	,25758	,20031	,199
	ilkokul	-,11333	,16595	,495
	ortaokul	-,26582	,16444	,107
	lise	-,16901	,16762	,314

Tablo 8’de görüldüğü üzere ilkokul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıkları sınava hazırlanma ve çalışma ortamı değişkenleri sonuçlarının anne mezuniyet durumuna göre belirlenen grupların aralarındaki farkları belirlemek amacı ile yapılan LSD Testi sonuçlarına bakıldığında gruplardaki aritmetik ortalama sonuçları arasındaki farklar anlamlı bulunmuştur ($p < .05$). Bu anlamlı farklılık annesi okuma yazma bilmeyenler ile annesi ilkokul mezunu olanlar arasında annesi ilkokul mezunu olanlar lehine, annesi okuma yazma bilmeyenler ile annesi ortaokul mezunu olanlar arasında annesi ortaokul mezunu olanlar lehine, annesi okuma yazma bilmeyenler ile annesi lise mezunu olanlar arasında annesi lise mezunu olanlar lehinedir. Annesi liseden, ortaokuldan ve ilkokuldan mezun olmuş ilkokul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıkları, sınava hazırlanma ve çalışma ortamı alt boyutu puanları annesi okuma yazma bilmeyenlere göre daha yüksek çıkmıştır.

Tablo 9. *İlkokul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının baba eğitim durumuna göre analizi*

Alt boyut	baba eğitim düzeyi	(f)-(x)-(ss)		Sonuç- Anova Testi						
		N	X	ss	Var. K.	KT	sd	KO	F	p
Aktif öğrenme alt boyutu	okuma yazma bilmiyor	22	2,65	,494	G.Arası	2,774	4	,694	2,155	,074
	ilkokul	66	2,61	,561	G.İçi	94,937	295	,322		
	ortaokul	88	2,78	,612	Toplam	97,711	299			
	lise	88	2,57	,570						
	üniversite	36	2,79	,489						
	Toplam	300	2,67	,571						
	okuma yazma bilmiyor	22	2,84	,674	G.Arası	3,675	4	,919	1,903	,110

Ekev Akademi Dergisi, Sayı 95

İçsel motivasyon alt boyutu	ilkokul	66	2,74	,682	G.İçi	142,472	295	,483		
	ortaokul	88	2,99	,722	Toplam	146,147	299			
	lise	88	2,79	,724						
	üniversite	36	3,01	,573						
	Toplam	300	2,87	,699						
Kaçınma davranışı alt boyutu	okuma yazma bilmiyor	22	1,95	,778	G.Arası	,983	4	,246	,356	,840
	ilkokul	66	2,01	,841	G.İçi	203,434	295	,690		
	ortaokul	88	1,92	,803	Toplam	204,416	299			
	lise	88	2,03	,853						
	üniversite	36	1,87	,847						
Toplam	300	1,97	,826							
Sınava hazırlanma ve çalışma ortamı alt boyutu	okuma yazma bilmiyor	22	3,29	,734	G.Arası	4,814	4	1,204	1,606	,173
	ilkokul	66	2,90	,989	G.İçi	221,056	295	,749		
	ortaokul	88	3,20	,853	Toplam	225,870	299			
	lise	88	3,08	,848						
	üniversite	36	3,20	,759						
Toplam	300	3,11	,869							
Toplam	okuma yazma bilmiyor	22	2,69	,426	G.Arası	2,001	4	,500	2,102	,081
	ilkokul	66	2,61	,495	G.İçi	70,219	295	,238		
	ortaokul	88	2,79	,525	Toplam	72,220	299			
	lise	88	2,63	,500						
	üniversite	36	2,79	,360						
Toplam	300	2,69	,491							

Tablo 9'daki ilkokul öğrencilerinin baba eğitim seviyesine göre ders çalışma alışkanlıklarının göre farklılık gösterip göstermediği amacı ile yapılan varyans analizi (tek yönlü) ANOVA testi sonucu incelendiğinde, ilkokul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıkları baba eğitim durumu değişkenine göre

aktif öğrenme ($F(4-295)= 2,155, p>0.05$), içsel motivasyon ($F(4-295)= 1,903, p>0.05$), kaçınma davranışı ($F(4-295)= ,356, p>0.05$), sınava hazırlanma ve çalışma ortamı ($F(4-295)= 1,606, p>0.05$) alt boyutlarında ve genel toplamda ($F(4-295)= 2,102, p>0.05$) istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

Tablo 10. İlkokul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının kardeş sayısına göre analizi

Alt boyut	kardeş sayısı	N	(f)-(x)-(ss)		Sonuç- Anova Testi						
			X	ss	Var.K.	KT	sd	KO	F	p	Anlamlı fark
Aktif öğrenme alt boyutu	tek	26	2,70	,610	G.Arası	1,401	3	,467	1,436	,232	
	2 kardeş	110	2,70	,487	G.İçi	96,310	296	,325			
	3 kardeş	106	2,71	,626	Toplam	97,711	299				
	4 ve üzeri	58	2,53	,590							
	Toplam	300	2,67	,571							
İçsel motivasyon alt boyutu	tek	26	2,80	,765	G.Arası	3,091	3	1,030	2,132	,096	
	2 kardeş	110	2,91	,636	G.İçi	143,056	296	,483			
	3 kardeş	106	2,95	,728	Toplam	146,147	299				
	4 ve üzeri	58	2,68	,708							
	Toplam	300	2,87	,699							
Kaçınma davranışı alt boyutu	tek	26	2,10	,758	G.Arası	1,534	3	,511	,746	,526	
	2 kardeş	110	2,00	,904	G.İçi	202,883	296	,685			
	3 kardeş	106	1,96	,857	Toplam	204,416	299				
	4 ve üzeri	58	1,84	,621							
	Toplam	300	1,97	,826							
Sınava hazırlanma ve çalışma ortamı alt boyutu	tek	26	3,13	,755	G.Arası	2,543	3	,848	1,123	,340	
	2 kardeş	110	3,15	,861	G.İçi	223,327	296	,754			
	3 kardeş	106	3,15	,884	Toplam	225,870	299				
	4 ve üzeri	58	2,92	,897							
	Toplam	300	3,11	,869							
Toplam	tek	26	2,70	,548	G.Arası	1,918	3	,639	2,692	046*	2 kardeş-4 ve üzeri, 3 kardeş- 4 ve üzeri
	2 kardeş	110	2,73	,424	G.İçi	70,302	296	,238			
	3 kardeş	106	2,74	,512	Toplam	72,220	299				
	4 ve üzeri	58	2,53	,521							
	Toplam	300	2,69	,491							

Tablo 10'daki ilkokul öğrencilerinin kardeş sayısına göre ders çalışma alışkanlıklarının farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacı ile yapılan tek yönlü varyans analizi ANOVA testi sonucu incelendiğinde, ilkokula devam eden öğrencilerin kardeş sayısı alt boyutuna göre; ders çalışma alışkanlıklarının aktif öğrenme ($F(3-296)= 1,436, p>0.05$), içsel motivasyon ($F(3-296)= 2,132, p>0.05$), kaçınma davranışı ($F(3-296)= ,746, p>0.05$), sınava hazırlanma ve çalışma ortamı ($F(3-296)= 1,123, p>0.05$) alt boyutlarında ve istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

İlkokul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıkları kardeş sayısı değişkenine göre asıl toplam değerde ($F(3-296)= 2,692, p<0.05$) istatistiksel olarak kayda değer bir fark görülmektedir. Görülen bu anlamlı farklılığın grupların hangileri arasında görüldüğünü ortaya çıkarmak amacı ile LSD testi uygulanmış ve aşağıda tabloda gösterilmiştir.

Tablo 11. İlkokul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının genel toplamında kardeş sayısına göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan LSD Testi Sonucu

Alt boyut		(I) kardeş sayısı	(J) kardeş sayısı	X-X	sh	p
Toplam	LSD	tek	2 kardeş	-,03208	,10627	,763
			3 kardeş	-,04451	,10666	,677
			4 ve üzeri	,16617	,11502	,150
		2 kardeş	tek	,03208	,10627	,763
			3 kardeş	-,01243	,06633	,851
			4 ve üzeri	,19825*	,07908	,013
		3 kardeş	tek	,04451	,10666	,677
			2 kardeş	,01243	,06633	,851
			4 ve üzeri	,21068*	,07960	,009
		4 ve üzeri	tek	-,16617	,11502	,150
			2 kardeş	-,19825*	,07908	,013
			3 kardeş	-,21068*	,07960	,009

Tablo 11’de görüldüğü üzere ilkokul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıkları genel toplamda kardeş sayısına bakıldığında, gruplar arası farkların olup olmadığını belirlemek amacı ile yapılan LSD Testi sonuçları; gruplar arasındaki aritmetik ortalama değerler arasında anlamlı farklılıklar olduğunu göstermektedir ($p<.05$). Bu anlamlı farklılık 2 kardeş olanlar ile 4 ve üzeri kardeş olanlar arasında 2 kardeş olanlar lehine, 3 kardeş olanlar ile 4 ve üzeri kardeş olanlar arasında 3 kardeş olanlar lehinedir. 2 kardeş olanlar ile 3 kardeş olan ilkokul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıkları 4 ve üzeri kardeşi olan ilkokul öğrencilerine göre daha yüksek çıkmıştır.

Tablo 12. İlkokul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının kendine ait oda olmasına göre analizi

Alt boyut	Kendine ait oda	N	X	ss	t	sd	p
Aktif öğrenme alt boyutu	evet	156	2,82	,586	4,817	298	,000
	hayır	144	2,51	,511			
İçsel motivasyon alt boyutu	evet	156	3,05	,645	4,760	298	,000
	hayır	144	2,68	,705			
Kaçınma davranışı alt boyutu	evet	156	1,82	,817	-3,290	298	,001
	hayır	144	2,13	,809			
Sınava hazırlanma ve çalışma ortamı alt boyutu	evet	156	3,34	,800	5,174	298	,000
	hayır	144	2,85	,869			
Toplam	evet	156	2,82	,469	4,938	298	,000
	hayır	144	2,55	,477			

Tablo 12’deki ilkökul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının kendisine ait oda olma durumuna göre herhangi bir fark olup olmadığını ortaya çıkarmak amacıyla uygulanan) gruplar T testi (bağımsız-ilişkisiz) sonucu incelendiğinde, ilkökul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının kendine ait oda olma değişkenine göre aktif öğrenme ($t(298)= 4,817, p<0.05$), içsel motivasyon ($t(298)= 4,760, p<0.05$), sınava hazırlanma ve çalışma ortamı ($t(298)= 5,174, p<0.05$) değişkenlerinde ve elde edilen genel total değerde ($t(298)= 4,938, p<0.05$) istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmektedir. Bu anlamlı farklılık kendisine ait odası olanlar lehinedir. Kendine ait odası olan ilkökul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıkları genel toplamda ve içsel motivasyon aktif öğrenme, sınava hazırlanma ve çalışma ortamı alt boyutlarında daha yüksektir.

İlkökul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının kendine ait oda olma değişkenine göre kaçınma davranışı ($t(298)= -3,290, p<0.05$) alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmektedir. Bu anlamlı farklılık kendisine ait odası olmayan ilkökul öğrencileri lehinedir. Kendine ait odası olmayan ilkökul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıkları kaçınma davranışı alt boyutunda daha yüksektir.

Tablo 13. İlkökul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının günde ortalama ders çalışma süresine göre analizi

		(f)-(x)-(ss)		ANOVA Sonuçları						
Alt boyut	Günde ort. ders çalışma (saat)	N	X	ss	Var.K	KT	sd	KO	F	p
Aktif öğrenme alt boyutu	1 saat	135	2,60	,564	G.Arası	1,482	2	,741	2,287	,103
	2 saat	124	2,75	,570	G.İçi	96,229	297	,324		
	3 saat ve üzeri	41	2,70	,582	Toplam	97,711	299			
	Toplam	300	2,67	,571						
İçsel motivasyon alt boyutu	1 saat	135	2,74	,703	G.Arası	4,316	2	2,158	4,519	,012*
	2 saat	124	3,00	,636	G.İçi	141,831	297	,478		
	3 saat ve üzeri	41	2,90	,799	Toplam	146,147	299			
	Toplam	300	2,87	,699						
Kaçınma davranışı alt boyutu	1 saat	135	1,95	,788	G.Arası	,063	2	,032	,046	,955
	2 saat	124	1,98	,836	G.İçi	204,353	297	,688		
	3 saat ve üzeri	41	1,97	,935	Toplam	204,416	299			
	Toplam	300	1,97	,826						
Sınava hazırlanma ve çalışma ortamı alt boyutu	1 saat	135	2,99	,856	G.Arası	3,218	2	1,609	2,146	,119
	2 saat	124	3,19	,868	G.İçi	222,652	297	,750		
	3 saat ve üzeri	41	3,23	,888	Toplam	225,870	299			
	Toplam	300	3,11	,869						
Toplam	1 saat	135	2,60	,496	G.Arası	2,125	2	1,063	4,503	,012*
	2 saat	124	2,78	,461	G.İçi	70,094	297	,236		
	3 saat ve üzeri	41	2,73	,521	Toplam	72,220	299			
	Toplam	300	2,69	,491						

Tablo 13’teki ilkökul öğrencilerinin günde ortalama ders çalışma süresine göre, ders çalışma alışkanlıkları arasında herhangi bir fark olup olmadığını ortaya çıkarmak için yapılan varyans analizi (tek yönlü) ANOVA testi sonucu incelendiğinde, ilkökul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıkları günde ortalama ders çalışma süresine göre aktif öğrenme ($F(2-297)= 2,287, p>0.05$), kaçınma davranışı

($F(2-297)=,046$, $p>0.05$), sınava hazırlanma ve çalışma ortamı ($F(2-297)= 2,146$, $p>0.05$) alt boyutlarında ve istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

İlkokul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıkları günde ortalama ders çalışma süresine göre içsel motivasyon ($F(2-297)= 4,519$, $p<0.05$) alt boyutunda ve genel toplamda ($F(2-297)= 4,503$, $p<0.05$) istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmektedir. Bu anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla ikili karşılaştırmalar için LSD testi uygulanmış ve aşağıda tabloda gösterilmiştir.

Tablo 14. İlkokul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının genel toplamında ve içsel motivasyon alt boyutunda günde ortalama ders çalışma süresi değişkeni kapsamında hangi grupların farklılık gösterdiğini ortaya çıkarmak için yapılan LSD Testi Sonucu

Alt boyut		(I) Günde ortalama ders çalışma süresi	(J) Günde ortalama ders çalışma süresi	X-X	sh	p
Toplam	LSD	1 saat	2 saat	-,17927*	,06043	,003
			3 saat ve üzeri	-,12267	,08663	,158
		2 saat	1 saat	,17927*	,06043	,003
			3 saat ve üzeri	,05661	,08752	,518
		3 saat ve üzeri	1 saat	,12267	,08663	,158
			2 saat	-,05661	,08752	,518
İçsel Motivasyon alt boyutu	LSD	1 saat	2 saat	-,25708*	,08596	,003
			3 saat ve üzeri	-,15865	,12323	,199
		2 saat	1 saat	,25708*	,08596	,003
			3 saat ve üzeri	,09844	,12449	,430
		3 saat ve üzeri	1 saat	,15865	,12323	,199
			2 saat	-,09844	,12449	,430

Tablo 14’de görüldüğü üzere ilkokul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıkları genel toplamda ve içsel motivasyon alt boyutunda günde ortalama ders çalışma süresine göre gruplar arası farklılıkları belirlemek amacı ile yapılan LSD test sonuçlarına göre, gruplar arası aritmetik ortalama değerlerinin farklılıkları anlamlı bulunmuştur ($p<.05$). Bu anlamlı farklılık ilkokul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıkları genel toplamda ve içsel motivasyon alt boyutunda günde ortalama 2 saat ders çalışanlar ile günde ortalama 1 saat ders çalışanlar arasında günde ortalama 2 saat ders çalışanlar lehinedir. Günde ortalama 2 saat ders çalışan ilkokul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıkları günde ortalama 1 saat ders çalışan ilkokul öğrencilerine göre daha yüksek çıkmıştır.

Tablo 15. İlkokul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının anne mesleğine göre analizi

Alt boyut	Anne mesleği	(f)-(x)-(ss) ANOVA Sonuçları								
		N	x	ss	Var.K.	KT	sd	KO	F	p
Aktif öğrenme alt boyutu	ev hanımı	223	2,65	,584	G.Arası	,848	3	,283	,864	,460
	memur	19	2,73	,610	G.İçi	96,863	296	,327		
	işçi	34	2,64	,496	Toplam	97,711	299			
	diğer	24	2,84	,518						
	Toplam	300	2,67	,571						
İçsel motivasyon alt boyutu	ev hanımı	223	2,85	,699	G.Arası	,658	3	,219	,446	,720
	memur	19	2,88	,729	G.İçi	145,489	296	,492		

	işçi	34	2,92	,738	Toplam	146,147	299			
	diğer	24	3,00	,639						
	Toplam	300	2,87	,699						
Kaçınma davranışı boyutu	altev hanımı	223	1,94	,813	G.Arası	1,184	3	,395	,575	,632
	memur	19	2,14	,989	G.İçi	203,232	296	,687		
	işçi	34	1,95	,849	Toplam	204,416	299			
	diğer	24	2,11	,808						
	Toplam	300	1,97	,826						
Sınava hazırlanma çalışma ortamı alt boyutu	veev hanımı	223	3,05	,901	G.Arası	3,024	3	1,008	1,339	,262
	memur	19	3,34	,646	G.İçi	222,846	296	,753		
	işçi	34	3,29	,749	Toplam	225,870	299			
	diğer	24	3,18	,844						
	Toplam	300	3,11	,869						
toplam	ev hanımı	223	2,67	,501	G.Arası	,731	3	,244	1,008	,389
	memur	19	2,76	,512	G.İçi	71,489	296	,242		
	işçi	34	2,71	,439	Toplam	72,220	299			
	diğer	24	2,84	,442						
	Toplam	300	2,69	,491						

Tablo 15'teki ilkokul öğrencilerinin anne mesleğine göre ders çalışma alışkanlıklarının göre farklılık gösterip göstermediği amacı ile yapılan tek yönlü varyans analizi ANOVA testi sonucu incelendiğinde, ilkokul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıkları anne mesleği değişkenine göre aktif öğrenme ($F(3-296) = ,864, p > 0.05$), içsel motivasyon ($F(3-296) = ,446, p > 0.05$), kaçınma davranışı ($F(3-296) = ,575, p > 0.05$), sınava hazırlanma ve çalışma ortamı ($F(3-296) = 1,339, p > 0.05$) alt boyutlarında ve genel toplamda ($F(3-296) = 1,008, p > 0.05$) istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

Tablo 16. İlkokul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının baba mesleğine göre analizi

		(f)-(x)-(ss)		ANOVA Sonuçları						
Alt boyut	Baba mesleği	N	x	ss	Var.K.	KT	sd	KO	F	p
Aktif öğrenme alt boyutu	esnaf	37	2,60	,478	G.Arası	,888	3	,296	,905	,439
	memur	7	2,98	,609	G.İçi	96,823	296	,327		
	işçi	124	2,67	,598	Toplam	97,711	299			
	diğer	132	2,68	,568						
	Toplam	300	2,67	,571						
İçsel motivasyon alt boyutu	esnaf	37	2,80	,713	G.Arası	,793	3	,264	,538	,656
	memur	7	3,15	,597	G.İçi	145,354	296	,491		
	işçi	124	2,89	,727	Toplam	146,147	299			
	diğer	132	2,86	,675						
	Toplam	300	2,87	,699						
Kaçınma davranışı alt boyutu	esnaf	37	2,04	,824	G.Arası	1,526	3	,509	,742	,528
	memur	7	2,19	1,152	G.İçi	202,890	296	,685		
	işçi	124	2,01	,864	Toplam	204,416	299			
	diğer	132	1,89	,773						

	Toplam	300	1,97	,826						
Sınava hazırlanma ve çalışma ortamı alt boyutu	esnaf	37	3,04	,869	G.Arası	1,544	3	,515	,679	,566
	memur	7	3,21	,755	G.İçi	224,326	296	,758		
	işçi	124	3,04	,894	Toplam	225,870	299			
	diğer	132	3,18	,852						
	Toplam	300	3,11	,869						
Toplam	esnaf	37	2,64	,441	G.Arası	,637	3	,212	,878	,453
	memur	7	2,97	,410	G.İçi	71,583	296	,242		
	işçi	124	2,70	,530	Toplam	72,220	299			
	diğer	132	2,69	,469						
	Toplam	300	2,69	,491						

Tablo 16'daki ilkökul öğrencilerinin baba mesleğine göre, ders çalışma alışkanlıklarının farklılık gösterip göstermediği amacı ile yapılan tek yönlü varyans analizi ANOVA testi sonucu incelendiğinde, ilkökul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıkları baba mesleği değişkenine göre aktif öğrenme ($F(3-296)=,905, p>0.05$), içsel motivasyon ($F(3-296)=,538, p>0.05$), kaçınma davranışı ($F(3-296)=,742, p>0.05$), sınava hazırlanma ve çalışma ortamı ($F(3-296)=,679, p>0.05$) alt boyutlarında ve totalde ($F(3-296)=,878, p>0.05$) istatistiksel olarak kayda değer bir fark görülmemektedir.

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırma ulaşılan sonuçlara göre; ilkökula devam eden 3 ve 4. Sınıf öğrencilerinin sahip oldukları öğrencilerin ders çalışma alışkanlıkları genel anlamda, sınava hazırlanma-çalışma ortamı ve içsel motivasyon alt boyutlarına göre yüksek düzeydedir. Öğrencilerin ders çalışma alışkanlıkları kaçınma davranışı alt boyutuna göre orta seviyededir. Araştırmaya benzer yapılmış farklı çalışmalar incelendiğinde; Akarçay vd. (2013) göre öğrencilerin birçoğu ders çalışmayı, ödev yapmayı sevmelerine rağmen genel olarak sıkıcı ve yapılması zorunlu olan görev olarak görmektedirler. Demiroğlu'na (2007) göre öğrenciler genel anlamda ders çalışmayı sever ve kendi gelecekleri için ders çalışmaya önem verirler. Bu sonuçlar, araştırmanın genel anlamdaki sonuçlarını desteklemektedir.

İlkökul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının genel toplamda, içsel motivasyon ve aktif öğrenme alt boyutlarında, cinsiyet değişkenine göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bay vd. (2004), üniversite öğrencileri üzerine yaptığı araştırmada, cinsiyet değişkeni bakımından öğrencilerin ders çalışma becerilerinde anlamlı bir fark olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuç da araştırmadan çıkan sonucu desteklemektedir. Ancak öğrencilerin ders çalışma alışkanlıklarının cinsiyet değişkenine göre kaçınma davranışı alt boyutunda erkek öğrencilerin daha yüksek seviyede olduğu görülmüştür. Cinsiyet değişkenine göre sınava hazırlanma-çalışma ortamı alt boyutlarında ise kızların ders çalışma durumlarının erkeklerden biraz daha yüksek seviyede olduğunu görülmüştür.

İlkökul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının sınıf düzeyi değişkenine göre aktif öğrenme, içsel motivasyon, kaçınma davranışı, sınava hazırlanma ve çalışma ortamı alt boyutları ve genel toplamda anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Ancak Başbay vd. (2018) yapmış oldukları araştırmada; ders çalışma alışkanlıklarının aktif öğrenme alt boyutuna göre 8. Sınıfa devam eden öğrencilerin, 6. ve 7. Sınıfa devam eden öğrencilere göre anlamlı derecede pozitif olarak farklılık gösterdiği sonucuna ulaşmışlardır. Burada yapılan iki çalışma sonuçları sınıf düzeyine göre ulaşılan sonuçlarda farklılık göstermektedir.

İlkökul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının sınıf mevcuduna göre, içsel motivasyon, sınava hazırlanma-çalışma ortamı, aktif öğrenme değişkenlerinde ve elde edilen total değerlerde kayda değer bir fark görülmemiştir. Ancak kaçınma davranışı alt boyutuna göre sınıf mevcudu 36-40 arası olan

öğrencilerin kaçınma davranışı puanı, sınıf mevcudu 31-35 arası olan sınıflardaki öğrencilere göre daha yüksek çıkmıştır. İlkokul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının anne-baba eğitim durumuna göre aktif öğrenme, içsel motivasyon, kaçınma davranışı değişkeninde ve genel total değerlerde kayda değer bir fark görülmemiştir. Sınava hazırlanma ve çalışma ortamı alt boyutlarında ise annesi okuma yazma bilmeyenler ile annesi ilkokul mezunu olanlar arasında annesi ilkokul mezunu olanlar lehine, annesi okuma yazma bilmeyenler ile annesi ortaokul mezunu olanlar arasında annesi ortaokul mezunu olanlar lehine, annesi okuma yazma bilmeyenler ile annesi lise mezunu olanlar arasında annesi lise mezunu olanlar lehinedir. Annesi liseden, ortaokuldan ve ilkokuldan mezun olmuş öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıkları, sınava hazırlanma ve çalışma ortamı alt boyutu puanları annesi okuma yazma bilmeyenlere göre daha yüksek çıkmıştır. Özcan (2006), ilkokul 4. ve 5. sınıf öğrencileri üzerine yaptığı bir araştırmada; anne-babanın, öğrencinin ders çalışmasına olumlu katkıda bulunduğu sürece, çocuğun ders çalışma alışkanlığının ilerlediği sonucuna ulaşmıştır. Burada, ailelerin eğitim seviyesinin yüksek olması ile katkı sürecine dâhil olması, öğrencinin ders çalışma alışkanlığını olumlu etkilediği sonucunu desteklemektedir. Baba eğitim durumu değişkenine göre aktif öğrenme, içsel motivasyon, kaçınma davranışı, sınava hazırlanma ve çalışma ortamı alt boyutlarında ve genel toplamda anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür.

Yapılan araştırma sonucunda; kardeş sayısına göre ilkokul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıkları aktif öğrenme, içsel motivasyon, kaçınma davranışı, sınava hazırlanma ve çalışma ortamı alt boyutlarında herhangi bir farklılık olmadığı görülmüştür. Genel toplamda ise kardeş sayısına göre 2 kardeş olanlar ile 4 ve üzeri kardeş olanlar arasında 2 kardeş olanlar lehine, 3 kardeş olanlar ile 4 ve üzeri kardeş olanlar arasında 3 kardeş olanlar lehinedir. 2 kardeş olanlar ile 3 kardeş olan ilkokul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıkları 4 ve üzeri kardeşi olan ilkokul öğrencilerine göre daha yüksek çıktığı görülmüştür.

Ders çalışma alışkanlıklarının kendisine ait oda olma değişkenine göre içsel motivasyon, aktif öğrenme, sınava hazırlanma-çalışma ortamı alt boyutlarında ve genel toplamda kendisine ait odası olan ilkokul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Ancak Hotaman (2009) yaptığı araştırmada ilköğretim öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının kendilerine ait odalarının olup olmaması durumunun, tüm alt boyutlar bakımından farklılık göstermediği sonucuna ulaşmıştır. Burada ulaşılan sonuç ile araştırma sonucu arasında farklılık görülmektedir. Kaçınma davranışı alt boyutunda ise istatistiksel olarak kendine ait odası olmayan ilkokul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

İlkokul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının günde ortalama ders çalışma süresine göre farklılaşıp farklılaşmadığına bakıldığında aktif öğrenme, kaçınma davranışı, sınava hazırlanma ve çalışma ortamı alt boyutlarında ve istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı; içsel motivasyon alt boyutunda ve genel toplamda günde ortalama 2 saat ders çalışanlar ile günde ortalama 1 saat ders çalışanlar arasında günde ortalama 2 saat ders çalışanlar lehinedir. Günde ortalama 2 saat ders çalışan ilkokul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıkları günde ortalama 1 saat ders çalışan ilkokul öğrencilerine göre daha yüksek çıkmıştır.

İlkokul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının anne mesleği değişkenine göre aktif öğrenme, içsel motivasyon, kaçınma davranışı, sınava hazırlanma ve çalışma ortamı değişkenleri ve genel total değerlerde kayda değer bir fark görülmemiştir. Son olarak araştırma sonuçlarında; ilkokul öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının baba mesleği değişkenine göre aktif öğrenme, içsel motivasyon, kaçınma davranışı, sınava hazırlanma ve çalışma ortamı alt boyutlarında ve genel toplamda anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür.

Eğitim kalitesinin yükseltilmesi için öğrencilerin ders çalışma alışkanlıklarının ve ders çalışma tutumlarının geliştirilmesi gerekmektedir. Ders çalışma alışkanlığını ve ders çalışma tutumunu geliştirmek için bu özellikleri olumsuz etkileyen faktörlerin belirlenmesi gerekmektedir. Bu faktörlerin tanımlanması, düzeltici önlemlere yol açabilir. Ders çalışma alışkanlıkları ve ders çalışma tutumlarını olumsuz etkileyen faktörlerin belirlenmesi, iyileştirici önlemlerin önerilmesi ve iyi ders çalışma alışkanlıklarının ve ders çalışma tutumlarının geliştirilmesine yönelik stratejilerin uygulanabilmesi için okullarda iyi organize edilmiş rehberlik hizmetlerine ihtiyaç duyulmaktadır (Ch, 2006). Bir birey iyi bir sosyo-ekonomik duruma sahip olabilir, ancak çalışma alışkanlıkları için uygun bir rehberliğe sahip olmadığında bu durumda uygun eğitim gerçekleşmeyebilir (Khan, 2016).

Öğrencilerin başarılı olmalarını etkileyen etmenlerden biri, öğrenme stratejilerinin bilinmemesi ve kullanılmamasıdır. Öğrenciler etkili ve verimli stratejileri öğrendikçe ve uyguladıkça kendi kendine öğrenir ve giderek problem çözebilen bireyler olabilirler. Öğrenmeyi öğrenmek, eğitimin hedefleri arasına alınarak, bu hedefe ulaşmak için programlarda gerekli düzenlemeler yapılmalıdır (Subaşı, 2000).

Uygulayıcılar İçin Öneriler

Öğrenci, öğretmen ve veliler için Millî Eğitim Bakanlığı tarafından verimli ve etkili ders çalışma yöntem ve teknikleri ile ilgili eğitimler veya seminerler düzenlenmelidir. Bu eğitimler sonucunda öğrenciler, aileler ve eğitim çalışanları daha bilinçli hareket etme şansı bulacaktır.

Öğrencilerin evlerinde ders çalışma ortamlarının geliştirilmesi ve ders çalışmaya uygun hale getirilmesi için, aileler bu konuda okullardaki rehber öğretmenler tarafından bilgilendirilmelidir.

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından, verimli ders çalışma yöntem ve tekniklerin, öğrencilere alt yaş gruplarında kazandırılmasına yönelik çalışmalara yapılmalı ve öğrencilere kazandırılmalıdır.

Öğrencilerin evlerinde ders çalışma planı vb. ile ilgili odalarına veya sınıfa asılacak bir yönerge kullanılması yararlı olabilir.

Araştırmacılara Öneriler

Bundan sonra yapılacak benzer çalışmalar farklı demografik yapılara sahip öğrencilere ve tüm sınıf kademelerindeki öğrencilere uygulanabilir.

PISA, TIMMS gibi sınavların sonuçları nedeniyle 4. Sınıf öğrencilerinin Türkçe ve matematik derslerine ait çalışma alışkanlıkları ve bu alışkanlıkların bu derslerdeki başarıyla ilişkisi araştırılabilir.

Ülkemizde bulunan farklı şehirlerde, ilçelerde veya bölgelerde yapılacak araştırmalar, daha kapsamlı bilgi edinilmesine olanak sağlayacaktır. Ayrıca sadece devlet okulları değil, özel okullarda da araştırmalar yapılmalıdır.

Benzer çalışmalar sadece öğrenciler üzerinde değil, öğretmenler ve aileler de araştırmaya dâhil edilerek öğretmen-öğrenci-veli çerçevesinde ele alınarak yapılabilir.

5. Kaynakça

- Akarçay, G. Ö., Demirezen, S., & Akhan, N. E. (2013). İlköğretim öğrencilerinin ders çalışma üzerine algıları, *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(8), 169-183
- Al-Hilawani, Y. A., & Sartawi, A. A. (1997). Study skills and habits of female university students. *College Student Journal*, 31(4), 537-544.
- Arslantaş, M. (2001). *Ortaöğretim öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıkları* (Tez No. 113145) [Yüksek lisans tezi, Dicle Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Baltaş, A. (1997). *Stres altında ezilmeden öğrenmede ve sınavlarda üstün başarı*. Remzi.
- Bashir, I., & Mattoo, N. H. (2012). A study of study habits and academic performance among adolescents (14-19) Years. *International Journal of Social Science Tomorrow*, 1(5), 1-8.
- Başbay, A., Bıyıklı, C., & Demir, E. K. (2018). Öğrenme stilleri ile ders çalışma alışkanlıklarının incelenmesi. *İlköğretim Online*, 17(2), 848-863
- Bay, E., Tuğluk, N., & Gençdoğan, B. (2004). Üniversite öğrencilerinin ders çalışma becerilerinin incelenmesi (Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Örneği), *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 223-234.
- Ch, A. H. (2006). Effect of guidance services on study attitudes, study habits and academic achievement of secondary school students. *Bulletin of Education & Research*, 28(1), 35-45.
- Çetin, B. (2005). Yeni ilköğretim programı (2005) uygulamalarının ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin çalışma alışkanlıklarına etkisi. *Milli Eğitim Dergisi*, 183, 302-317.
- Demiroğlu, M. A. (2007). Ders çalışmaya ilişkin öğrenci görüşleri (İlköğretim 5. sınıf örneği). *Milli Eğitim Dergisi*, 173, 112-124.
- Durmuş, H. (2005). *Yeter ki iste: Başarılı olma ve verimli ders çalışma yöntemleri*. Sim.
- Durukan, Ü. G., Batman, D. & Yiğit, N. (2015). Öğretmen adaylarının ders çalışma alışkanlıkları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(1), 63-80. <https://www.doi.org/10.17679/inuefd.16101104>
- Erdamar-Koç, G. (2010). Öğretmen adaylarının ders çalışma stratejilerini etkileyen bazı değişkenler. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)*, 38, 82-93
- Fielden, K. (2004). Evaluating critical reflection for post-graduate students in computing. Informing science and information technology education (Joint Conference 2005, Flagstaff, Arizona). Retrieved from <http://www.informingscience.org/Proceedings/In SITE2005/138f36 Field.pdf>
- Günaydın, F. (2011). *İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin öğrenme stilleri ile ders çalışma alışkanlıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Tez No. 279834) [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Güngör, G. (2010). *İlköğretim düzeyindeki öğrencilerin benlik kavramlarının ve çalışma alışkanlıklarının değerlendirilmesi* (Tez No. 279677) [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Gürsoy, H. (2007). *Okulda ve işyerinde verimli çalışma yolları*. Kocaeli İl Millî Eğitim Müdürlüğü.
- Hotaman, D. (2009). Bazı kişisel değişkenlerin öğrencilerin bağımsız, bir partnerle ve bir grupla çalışma alışkanlıkları üzerindeki etkisinin araştırılması. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(1), 528-546.

- Kalfazade, N. (1986). *Öğrencilerin çalışma alışkanlıkları ve tutumları ile ebeveynlerinin eğitim seviyesi arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Tez No. 367048) [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Karasar, N. (2000). *Bilimsel araştırma yöntemi* [Scientific Research Methods]. Nobel.
- Khan, Z. N. (2016). Factors effecting on study habits. *Online Submission*, 3(1), 145-150.
- Kumar, S. (2015). Study habits of undergraduate students. *International Journal of Education and Information Studies*, 5(1), 17-24.
- Loranger, A. L. (2004). The study strategies of successful and unsuccessful highstudents. *Journal of Reading Behavior*, 26(4), 347-360.
- Nagaraju, M. T. V. (2004). *Study habits of secondary school students*. Discovery.
- Nonis, S. A., & Hudson, G. I. (2010). Performance of college students: Impact of study time and study habits. *Journal of education for Business*, 85(4), 229-238.
- Okpala, A. O., Okpala, C. O., & Ellis, R. (2000). Academic efforts and study habits among students in a principles of macroeconomics course. *Journal of Education for Business*, 75(4), 219-224.
- Özcan, G. (2006). *İlköğretim dördüncü ve beşinci sınıf öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıkları ve ortamlarının incelenmesi* (Tez No. 191723) [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Özsoy, G., Memiş, A., & Temur, T. (2009). Metacognition, study habits and attitudes. *International Electronic Journal of Elementary Education*, 2(1), 154-166.
- Rabia, M., Mubarak, N., Tallat, H., & Nasir, W. (2017). A study on study habits and academic performance of students. *International Journal Asian Social Science* 7(10), 891-897.
- Rana, S. A., & Kausar, R. (2011). Comparison of Study Habits and Academic Performance of Pakistani British and White British Students. *Pakistan Journal of Social and Clinical Psychology*, 9, 21-26.
- Subaşı, G. (2000). Verimli ders çalışma alışkanlıkları eğitiminin akademik başarı, akademik benlik kavramı ve çalışma alışkanlıklarına etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 25(117), 50-56
- Tan, H. (1992). *Psikolojik danışma ve rehberlik*. Alkım.
- Temelli, A., & Kurt, M. (2010). Eğitim fakültesi ve fen fakültesi biyoloji öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 3(2), 27-36
- Topbaş, E. (2009). *Zekâ temelli ders çalışma teknikleri*. Berikan.
- Torshizi, M., Varasteh, S., Poor Rezaei, Z., & Fasihi, R. (2013). Study habits in students of Birjand University of medical sciences. *Iranian journal of medical education*, 12(11), 866-876.
- Tus, J. (2020). The influence of study attitudes and study habits on the academic performance of the students. *Ijarw/ ISSN (o)-2582-1008 October*, 2(4).
- Uluğ, F. (1996). *Okulda başarı: Etkili öğrenme ve ders çalışma yöntemleri*. Remzi.